

Utsikt

Skövdefabrikens informationsblad till närboende Vår 2015

Ansvarsfull tillverkning av ett nödvändigt byggmaterial

↑ Fabrikschef Matilda Hoffstedt.

FÖR MIG ÄR BILLINGEN en stor del av livet. Jag känner respekt för vad berget ger. Billingen är själva förutsättningen för att vi på Cementa ska kunna producera ett av Sveriges mest använda byggmaterial. Av stenen på Billingen tillverkar vi cement som är bindemedlet i betong.

För de allra flesta är nog ändå Billingen sammankopplat med fritid. Så är det för mig med. Mitt bästa Billingen är när jag springer på småstigar från golfbanan till Billingeby och det luktar vår. Eller åker milspåret på skidor i pannlampskan. Letar orienteringskontroller med Naturpasset. Grillar vid Hållsdammen. Eller bara är på Billingen.

Jag arbetar för att Cementa ska fortsätta bryta sten från en liten del av Billingen, samtidigt som friluftslivet och naturen fortsätter som vanligt på berget. Jag hoppas kunna springa lite längre nästa år när jag ska ta mig från golfbanan till Billingeby längs bergsslutningen. En väg kring det nya täktområdet. För jag vet att vårt samhälle behöver den stenen. I utbyte får jag en ny stig att upptäcka på det Billingen jag älskar.

Cementas vår och sommar blir intensiva. Vi planerar för att mark- och miljödomstolen ska kalla oss till ny huvudförhandling angående vår pågående täktansökan. Vi kommer att fortsätta fabriksförsök med nya cementsorter som ger mindre koldioxidutsläpp.

Vi kommer också att påbörja projektet Öppna upp för Skövde i samarbete med kommunen. Ett spännande projekt som handlar om att skapa en "grön korridor" från Coop Extra upp mot utsiktsplatsen. Du kan läsa mer om detta på nästa sida.

Det är något speciellt med en plats där natur, människor och nödvändig basindustri möts. Jag tänker mig att vi tillsammans kan göra något riktigt bra av det.

Hälsningar,
Matilda

ATT INDUSTRIER SKA KUNNA samexistera med människor och naturvärden i ett hållbart samhälle – det är Cementas yttersta strävan i det pågående arbetet med att planera för en fortsatt kalkstensbrytning i Skövde.

2017 upphör Cementas nuvarande tillstånd att bryta kalksten och sedan flera år tillbaka arbetar företaget med att söka ett nytt täkt-tillstånd. Det handlar om att utvidga den befintliga täkten i Våmb med 23 hektar och en kalkstensvolym på 24 miljoner ton.

Ärendet var uppe i mark- och miljödomstolen våren 2014. Cementa fick avslag och överklagade till högre instans. I skrivande stund har målet återförvisats till mark- och miljödomstolen som ska göra en ny bedömning senare i år utifrån delvis kompletterat underlag.

Flera gynnas

Täktillståndet är nödvändigt för att Cementa ska kunna fortsätta tillverka cement i Skövde och fortsätta verka i regionen på sikt. Det gynnar flera grupper – totalt sett sysselsät-

ter fabriken mer än 200 personer inräknat medarbetare, underentreprenörer och de som transporterar material. Cementa försörjer en rad industrier i regionen med cement och har därmed en bärande roll vid byggandet av nya bostadsområden.

Samverkan med staden

– Vi vill bidra till Skövde stads utveckling. Vi värdesätter vår långsiktiga samverkan med skolor och högstskolan, och sponsrar till exempel lokala idrottsföreningar och aktiviteter på Billingens fritidsområde, säger Matilda Hoffstedt, fabrikschef.

Industrins påverkan på naturen har hög prioritet när Cementa planerar för en framtida verksamhet.

– Natur- och kulturvärden är viktiga, även för oss. Vi har gjort djupgående utredningar för att säkra att ingreppet i naturen inte medför några oförutsägbara konsekvenser. På vårt ansvar ligger också efterbehandlingen av täkten, som innebär att vi i efterhand skapar en rik och värdefull miljö på den plats där vi brutit kalksten, säger Matilda Hoffstedt. □

↑ Det planerade täktområdet. 1: Nya brytområdet (gul markering), 2: Nya Hållsdammsbäcken, 3: Befintliga Hållsdammsbäcken, 4: Område som öppnas för allmänheten.

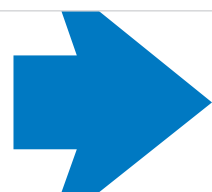
Den utvidgade täkten innebär följande:

- Hållsdammsbäcken flyttas och återskapas.
- En viss grundvattensänkning kommer att ske, men det kommer inte att på ett betydande sätt påverka naturvärden eller det närliggande Natura 2000-området.
- Brandtorpsvägen stängs av vid brottets kant och övergår i promenadvägar.
- Billingeleden dras om en bit västerut.
- Ytor där kalkstensbrytning tidigare förekommit utformas för att bli attraktiva boplatser för djur, fåglar och insekter.
- Delar av det gamla brytområdet öppnas upp redan i år så att människor i Skövde kan använda platsen för friluftsliv.

Tillståndsansökan med tillhörande bilagor går att läsa på: www.cementa.se/taktansokan.

↑ Så här kan det komma att se ut där Hållsdammsbäcken passerar skogen (fotomontage).

Fler upplevelser på tidigare industrimark

NÄR MATERIALUTVINNINGEN i ett område har upphört, är företaget skyldigt att se till att platsen fyller en funktion i det omkringliggande landskapet. Det kallas att efterbehandla marken.

Antingen kan man se till att platsen delvis återgår till sin tidigare karaktär, eller så gör man något helt annat av den, och utnyttjar den nya och speciella plats som uppstått. Målsättningen vid Cementas täkt är att skapa och stärka förutsättningarna för biologisk mångfald.

Brytning av kalk och alunskiffer har en lång tradition i det västgötska landskapet och på många ställen finns avslutade täkter som bidragit till variationen i landskapet. I gamla stenbrott kan man hitta många sällsynta växter, mossor, lavar, fåglar och groddjur.

Vill stärka ovanliga naturtyper

– Vi vill gärna återskapa naturmiljöer som är ovanliga och hotade i Europa, förklarar Marie Sjöstrand, miljöchef på Cementa i Skövde
I den pågående täktansökan ingår en efterbehandlingsplan som beskriver hur brottet i sin helhet är tänkt att kunna se ut på sikt.

Här beskrivs även hur tidigare efterbehandlade ytor i brottes norra del kan förbättras ytterligare.

Historia som inte behöver gömmas

Naturen i Skövde är variationsrik och innehåller flera värdefulla naturtyper, till exempel platåbergens branter, ädellövsskogar och småbiotoper. Småbiotoper är ett samlingsnamn för bland annat alléer, stenmurar och öppna diken. Med ett alltmer rationellt jordbruk och en annan markanvändning har många småbiotoper försvunnit i det moderna landskapet.

– Platsen kommer nog alltid upplevas som ett stenbrott som ser annorlunda ut än den närmaste omgivningen. Den verksamhet som ägt rum på platsen är trots allt en del av landskapets kulturhistoria och behöver inte gömmas undan. Men ganska snart kommer man kunna uppleva att naturen tagit över, säger Marie Sjöstrand.

Fokus på småbiotoper

Cementa ska under de närmaste åren fokusera på att återskapa småbiotoper i de sydvända soliga branterna. Här planeras en blandning av öppna ytor, trädgångar,

åkerholmar och stenrösen. Stenrösen brukar uppskattas av kräldjur, och insekter kan trivas i död ved som man låtit ligga kvar på marken. Genom att glesa ut sparar man en del grova träd; samtidigt gynnas sälgen som är en näringskälla för viktiga pollinerare som humlor och vilda bin. Fler insekter i området kan dra till sig fler fåglar som lever av dessa. På så vis stärks den biologiska mångfalden i området.

Får håller växtligheten i trim

Områdena bör vara så skötselfria som möjligt. Ett effektivt sätt att sköta ytorna är att ha betande djur på plats, och Cementa planerar därför för att kunna hålla får på området. Genom att anlägga stigar och färister kan platsen samtidigt utnyttjas av människor.
– En efterbehandlingsplan är inget statiskt dokument utan vi behöver se med egna ögon hur en plats i landskapet faktiskt utvecklar sig och därigenom anpassa våra åtgärder, säger Marie Sjöstrand. □

En framtida naturpark

GRÖN- OCH REKREATIONSOMRÅDEN är viktiga i Skövde. Det vill Cementa ta tillvara på och vidareutveckla i samarbete med kommunen i projektet ”Öppna upp för Skövde”.

Första steget är att flytta industristaketet ett antal meter in mot kalkstenstäckten. Då frigörs 11 hektar som blir tillgängligt för allmänheten. Området kommer att på sikt sträcka sig från Coop i öster upp till Billingen i nordväst och blir en ny plats för människor att röra sig på, fortfarande med en naturlig länk till stadskärnan.

Ett kalkstensbrott med sin dramatiska karaktär ger möjlighet till utblickar och kan samtidigt vara en plats för aktiviteter som löpning, mountainbike och skidåkning. Här planeras också alternativa vägar så att alla ska kunna ta sig runt oavsett fysisk förmåga och då få en bekväm och trygg men variationsrik promenad.

Den biologiska mångfalden stärks genom att förbättra förutsättningarna för naturtyperna i området. Det kan göra platsen till ett utflyktsmål också för den som vill studera särskilda naturmiljöer och arter på närmare håll.

Källa: Wikimedia Commons, Malene Thyssen.

Miljön gynnas av omdragen bäck

HÅLLSDAMMSBÄCKEN RINNER tvärs igenom det planerade täktområdet, och det innebär att bäcken behöver flyttas västerut. En ny bäck kan ge nya möjligheter i form av upplevelser och ett rikare djurliv.

Ambitionen är att skapa en bäck med ett så naturligt utseende som möjligt, med samma och bitvis bättre kvaliteter för biologisk mångfald än tidigare. Därmed kan de djur och växter som i dag lever längs bäcken leva kvar men på en ny plats.

En sådan plats är den planerade våtmarken ungefär halvvägs ner på den nya bäcken. Där avslutas Brandtorpsvägen i en parkeringsplats med möjlighet att fortsätta röra sig på området till fots (se bilden nedan

som är ett fotomontage). Under perioder med högt vattenstånd i bäcken kommer vattenspeglar bildas på den lågt liggande platsen. Det gynnar bland annat kräldjur och grodor, och brukar också vara attraktivt för fåglar. Våtmarker är alltmer ovanliga i vårt landskap då de trycks undan av andra verksamheter som exempelvis jordbruk, där man dränerar marken för att kunna bruka den.

Lättare att nå bäcken

Hållsdammsbäcken går i dag till stora delar genom en ganska snårig och otillgänglig terräng. Cementa vill göra det lättare att komma i kontakt med bäcken för att få en större naturupplevelse. Därför pågår nu ett arbete

med att länka ihop bäcken med en framtida dragning av Billingeleden, som också kommer att behöva flyttas en bit vid en utökad täkt.

Vattenflödet i den nya bäcken kommer precis som i dag att styras av hur vattnet regleras i den uppströms liggande Hållsdammen. En del arbete kommer att läggas på tätning, för att inte vattnet ska försvinna ner i marken. Det är också viktigt att undvika att kantmaterialet vittrar sönder vid höga vattenflöden, inte minst i sluttande terräng. Då krävs ett kantskydd av sten som kan stå emot vattnets krafter. □

Mindre buller från takten

CEMENTA INVESTERAR i en ny borrhigg med modern teknik som kommer tas i drift under våren. Den nya maskinen är både tystare och säkrare att arbeta med i takten.

Inför en sprängning, som görs för att utvinna kalksten, borrar ett tjugotal hål ner i berget. Borren fungerar som en slagborr som både roterar och hackar sig ner på samma gång. Hålens djup beror på berg-avsatsens höjd och varierar mellan 11–17 meter. Borren är fyra meter lång och för att nå hela vägen ner måste man förlänga den i omgångar genom att skruva på en ny stång. Den nya borrhiggen har en inbyggd mekanism som automatiskt monterar en ny stång. Borrtröret är helt inneslutet vilket gör utrustningen säkrare att arbeta med och kommer att ge en betydligt tystare drift.

För att ytterligare minska bullret har nyligen de två truckarna som transporterar kalksten till fabriken försetts med en extra ljuddämpning. □

Fotomontage.

Vatten gav energi till bruket

För hundra år sedan använde det dåvarande kalkbruket i Skövde flödet i Hållsdammsbäcken som kraftkälla till industri. Via ett stort vattenhjul omvandlades vattnets energi till mekaniskt arbete. Hållsdammen dämades varje eftermiddag och fyra timmar innan produktionen startade morgonen därpå öppnade man dammluckorna för att vattnet skulle hinna ta sig ner till vattenhjulet vid fabriken i rätt tid.

Cementa arbetar på ett miljöanpassat sätt med målsättningen att industri, människor och naturvärden ska samexistera i ett hållbart samhälle i en levande bygd. Vår policy är att ha en öppen dialog med kringboende och myndigheter. Välkommen att kontakta oss med synpunkter och frågor!

UTSIKT

Adress: Cementvägen 1, Box 33, 541 21 Skövde
Telefon: 0500-42 47 00
E-post: info@cementa.se
Webb: Cementa.se, facebook.com/cementaab
Tryck: Exaktaprinting

CEMENTA
HEIDELBERGCEMENT Group